

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 3. Corripe. Non corripere peccatorem, eius est velle perditionem, & labiorum immunditiâ laborare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

rum, quibus peccator ad meliora conuertatur. Si hoc non fiat: ignis non ardet caelestis: *Quomodo charitas Dei manet in illo?* Quinimo ea de causa (vt indicat gloriofus Dei Martyr Cyprianus) dixit Dominus Laodicensium Episcopo, post asperam datam, grauemque correptionem, ne ob eam exarbaretur, aut ex odio profectam iudicaret, seu maleuolentia, sed amore potius beneuolo: continuo subiungit: *Ego quos amo, arguo & castigo.* Doctrina est haec quam multo ante docuerat Spiritus S. & declarat Apostolus. Amoris esse & charitatis effectum, arguere, reprehendere, monere peccatorem. Si vero, quando opus illi est, non arguitur, non reprehenditur, non mouetur: non ardet amor, frigeſcit charitas, tepet affectus: *Quomodo charitas Dei manet in illo?* Insuper & hoc ait Spiritus S. *Qui diligit uisitanter corripit,* ex lectione D. Basilij. An or ignis est, suis in operibus sedulus. Quando cernis illum, cū in laboribus facta compeccaris, in puteum corruisse, equi pedibus prostratum, conculcatumque, quā non accutris eum diligentia liberaturus? Si hoc non fiat, nec amor est, nec charitas.

§. 3. Corripe. Non corripere peccatorem eius est uelle perditionem, & labiorum immunditiam laborare.

Singulari hoc suā prosequitur argumentum eloquentia D. Chrystom. Consulatum est, ut alterius passum uicinis maculatum, aut uellem inuertam, ilico de hoc illum aduoneas. Si araneam caput illius percurrentem ad spexeris, ilico manum applicas illam excutens, ut ab illa liberetur. Si pariter alterum uideris ceſpitantem, equoque dilabentem, caput sibi distringentem, sensibus expertem, fastidus uelocitatis, erigis cadentem, & omni qua potes infirmum curā foues & remedio. Proximum autem contuens animā fōrdidum, seipente atque aranea peccati demersum moriferā, sublimi gratia equo delapsam, intell. Etus offensum oculis, uelut cecum; Quā coram Deo negligentia correptionis obtendes rationem? Expedi ipse loquatur Chrystom. *Si quem uideamus uelte breuiori, uel aliquo in decem uelut uelut, aduonemus & emendamus: uerum uidentes uiam eius dissolutam, nec uerbum quidem proferimus, uidentes mores eius nefarios, fraterna praterimus, tamen si ridicula sint qua ad ueltes correptione, pertinent, periculosa autem, & damnosa, qua*

ad animam: sic obſerua nome cum uides fratrem per precepta ferri, manum ei porrigi & non minuiſſe ne à lapsu erigi? nonne reprehendis, & arguis? ad manum. Et in his maioris factis, non offendere & non haberi pro inimico; quam saluus eius uiam habere? Et quam habiturus es apud Deum ueniam, uel quam defensionem? Ad huius argumenti confirmationem expendit illud Domini praeceptum datum populo suo: *Si occideris bouem inimici tui, aut asino erranti, uide ad eum, si uideris asinum ostentis ut iacere sub onere, non pertransibis, sed subleuabis eum es.* Trinitat id quod interest, legis ad legem, populi ad populum, sei ad rem, & damnat damnum. Si namque in illa lege que non mori, sed lex erat timoris, Deus decreuit, ut quisque tantam bouis aut asini iniuriam susciperet curam: quid cum in lege uelie Euangelicae arbitaris, amoris lege, ut agas non cum hostis iniuriam, sed uii fratris. amia, adeo pretiosa; ut ipsa sola caelis, et saque preponderet eminentior? Iterum profero Chrystomum: *Nonne audisti, quod Deus Indis praecepit, nepe ne errantia inimicorum uimenta despicias, & lapsa ne pratereris? Quod cum Indas praeceptum, ne inimicorum uimenta contemnant, nos ne fratrum animos, qui quaeſtione supplantantur, despicias? Et quomodo non est summa inhumanitas, & ferina crudelitas non tantum curā hominibus impendere, quantum alijs uimentis? Hoc est quod uiam nostram confundis, hoc est, quod omnem ordinem subuertis.*

Quam edicax fuit illa ratio Iosaphi ab Aegyptijs proposita, dum libellum offerunt supplicem postulantem eorum benignis extremis succurrat incipit, cum illi triticum esset, quo poterat, abundantissimum: *Cur moriemur te uideamus? Quis credat, eos inueniri tale, quod nos cum morte luctantes uideat, & negligat auxiliari? Estne ut fieri possit, ut hunc uideas putco submergi, flumine alterum, & cum illis possis ferre praesidium, sanem adijciendo, pratereris? Ex his hanc educit D. Augustin. propositio-nem, quam expendit Doctor Angelicus: *Si negligeres corripere, prior factus es eo, qui peccat. Et ratio est: alter namque peccat, quia illi uirtus deficit & animi fortitudo, tu uero peccas, quia tibi deficit charitas regina uirtutum, & haec est culpa grauior. Deinde ponderat idem Doctor quantum sit hoc peccatum, ex communi sententia, quam docuit D. Ambros. Quod quicumque uiderit alterum aquis praefocari, cum illi possit esse auxilio, periculoque eripere, non**

L. de disciplina, & habitu uirg.

Apoc. 3. 19

Proph. 13. 10.

D. Chry. Ho. 1. ad pop. & peculiari. Ho. de ferendis re. prehen. Tom. 5.

II. Astruitur

ad animam: sic obſerua nome cum uides fratrem per precepta ferri, manum ei porrigi & non minuiſſe ne à lapsu erigi? nonne reprehendis, & arguis? ad manum. Et in his maioris factis, non offendere & non haberi pro inimico; quam saluus eius uiam habere? Et quam habiturus es apud Deum ueniam, uel quam defensionem? Ad huius argumenti confirmationem expendit illud Domini praeceptum datum populo suo: Si occideris bouem inimici tui, aut asino erranti, uide ad eum, si uideris asinum ostentis ut iacere sub onere, non pertransibis, sed subleuabis eum es. Trinitat id quod interest, legis ad legem, populi ad populum, sei ad rem, & damnat damnum. Si namque in illa lege que non mori, sed lex erat timoris, Deus decreuit, ut quisque tantam bouis aut asini iniuriam susciperet curam: quid cum in lege uelie Euangelicae arbitaris, amoris lege, ut agas non cum hostis iniuriam, sed uii fratris. amia, adeo pretiosa; ut ipsa sola caelis, et saque preponderet eminentior? Iterum profero Chrystomum: Nonne audisti, quod Deus Indis praecepit, nepe ne errantia inimicorum uimenta despicias, & lapsa ne pratereris? Quod cum Indas praeceptum, ne inimicorum uimenta contemnant, nos ne fratrum animos, qui quaeſtione supplantantur, despicias? Et quomodo non est summa inhumanitas, & ferina crudelitas non tantum curā hominibus impendere, quantum alijs uimentis? Hoc est quod uiam nostram confundis, hoc est, quod omnem ordinem subuertis. Quam edicax fuit illa ratio Iosaphi ab Aegyptijs proposita, dum libellum offerunt supplicem postulantem eorum benignis extremis succurrat incipit, cum illi triticum esset, quo poterat, abundantissimum: Cur moriemur te uideamus? Quis credat, eos inueniri tale, quod nos cum morte luctantes uideat, & negligat auxiliari? Estne ut fieri possit, ut hunc uideas putco submergi, flumine alterum, & cum illis possis ferre praesidium, sanem adijciendo, pratereris? Ex his hanc educit D. Augustin. propositio-nem, quam expendit Doctor Angelicus: Si negligeres corripere, prior factus es eo, qui peccat. Et ratio est: alter namque peccat, quia illi uirtus deficit & animi fortitudo, tu uero peccas, quia tibi deficit charitas regina uirtutum, & haec est culpa grauior. Deinde ponderat idem Doctor quantum sit hoc peccatum, ex communi sententia, quam docuit D. Ambros. Quod quicumque uiderit alterum aquis praefocari, cum illi possit esse auxilio, periculoque eripere, non

non tamen eripit, ipse est, qui altetum submergit, sicut qui alterum fame perire contuens, cum palere possit, nec pascit, ipse occidit. *Pasce famem patientem, & si non pascis, occidisti.* Hanc sequitur D. Gregorius: *Si indigentibus proximo abscondimus pecuniam, eorum mortem optamus: ita si peccatis fratribus subtrahimus correctionem &c.* Pro cuius quoque confirmatione hanc adducit Spiritus S. sententiam: *Qui abscondit frumentum maledicetur in populo.*

His appositè ponderat D. Augustin. hanc Apostoli sententiam, qui postquam præcepit errantes esse corripiendos, *Corripite iniquos ad id: Vid. te, ne quis alieni malum pro malo reddat.* Quod ex opinione D. Augustin. hoc significat. Non occurras malo proximo tuo, cum malo. Quis hoc facit? qui malo peccati proximi, suæ malum superaddit negligentia, ac socordia, dum illum in illo peire sinit malo, in quod prolapsus est; qui malo peccati quod commisit alter, legem infringens non furandi, vel non fornicandi, malum reddidit, quo scilicet præcepto defuit: charitatis, quod supremum est omnium. Hoc sensu interpretatur D. Basilus illa Domini scia in lege veteri: *Ne oderis fratrem in corde tuo, sed argue eum, ne habeas super illum peccatum.* Quia dic mihi, ratione, fratrem, quem quia non arguo, defector? utique; quia non illum corripiendo, non illum, ut teneris, diligis, & eodem casu, desideras in illo peire, in quod lapsus est, scelere. Liquidò constat, quod dicereamus, talis odio persequitur illum, quem mari demergi conspiciens, peire sinisset, nec funem nauanti porrexisset, nec vltim dedisset pereunti subsidium. Opus est amoris illum reprehendere, & longè maioris utilitatis, quam modicum panis elargiri fame deficienti. Hoc arguo, fratrem arguito: *Ne habeas super illum peccatum.* Formulam expendit loquendi. Quod est illud peccatum, quod plenis buccis dicitur peccatum? quod est illud obsecro, peccatum, quo tali nomine aggravatur? Illud quod contra charitatem committitur, ut dictum est. In hoc gravissimum incidis peccatum, si que ex parte, tum gravius est peccatum illo, cuius reus proximus acclatur.

Ad rem nostram inquit D. Hieron. quæ fuerit illa labiorum immundicia, qua vates illias dicitur laborasse, ut eius ipsum panderet, illam deploraret, atque ingemisceret: *Va mihi, quia tacui, quia vir pollutus labijs ego sum.* Ac necessarium fuerit, vates de Se-

raphum aduolaret, & ignito calculo sumpto de altari Dei, labia eius cauteriaret, adureret, atque purificaret. Ad hoc, supponit propheta hoc eo contigisse tempore & anno, quo mortuus est Rex Ozias: *In anno quo mortuus est Rex Ozias.* Indubie, respondet D. Hieronymus, fuisse debuit ob aliquod concernens Regem Oziam. Et verum est, Tempore namque Regis huius, socordia in labijs suis propheta laborabat. Quæ hæc? Non dicitur quanta fuerit, certum etiam est (inquit D. Hieronymus) quod in viro tot meritis conspicuo, graue non fuerit delictum, & cum tantum de labiorum queratur immundicia, hoc est, quod illa tantum haberet sordida, sicut Apostoli Domini tantummodo pedes suos, quos scelos proinde saluator lauit. Fuit autem hæc casus, ex opinione D. Hieron. (de quo modo nihil certi diximus) Quod Regem Oziam, in temerariam præclapum superbiam, dum sibi Sacerdotum arrogat officium, & incensum Deo offerre præsumit, propheta non corripserit, sed labia sua silentiarius compresserit, non redarguerat, non se constanter opposuerit, suam regi demonstrans illitiam esse præsumptionem: *Quantum ego ar-*

Hunc eundem locum expendit D. Gregorius, argumentum hoc varijs S. Scripturæ locis prosecutus; illasi præsertim adducens maledictionem per prophetam Hieremiam à Deo comminatum: *Maledictus qui prohibet gladium suum à sanguine.* Sanguis peccatum exprimit, sanguis & gladius correctionem. Maledicat tibi Deus, non pro si gladium non euagives peccatum inuenis, ut hibedus, illud

Isai. 6. 12. IV.

Quæ fuerit labiorum immundicia.

2. Paral. cap. 26.

D. Hieron. lib. 2. ad Cor. 13. 2.

Tom. 2.

3. p. Psal. 51. 17.

V.

70. 20.
26.
39. 10.

illud ampuet. Ea de causa, protestatus est D. Paulus, quod in hoc minime deliquisset: *Confessor vos, quoniam mundus sum & sanguine omnium vestrum, non enim subterfugi, quo minus ammittarem, omne consilium Dei vobis.* Hoc idem fecerat & David: *Labia mea non prohibebo.* Hoc Moyses indicavit, ijs precipiens qui ex parte Dei essent, gladio manus apponerent, & de porta ad portam per mediam turbam ac tabernacula progressi, emulos Deo rebelles, ac idololatrias vituli, interfectione delerent: quod fusiis ibidem prosequitur D. Greg. explanans, quid sit per media discurrere tabernacula, & de porta ad portam incedere, quo declarare voluit omnia genera peccantium, qui nobis occurrent, in omnes a nobis stringendus est gladius correptionis.

§. 4. Vade corripe. Tu ipse peccantem accede: peccatonamque detinetur, ne te conueniat.

7.
Ho. 44. in
1. ad Co.
rinth.

HVic porro rationi, nuac noui (loquitur D. Chrysof.) qui mihi replices, quod si quis em tenearis auxiliari fratri tuo, quando per se non potest, non tamen quando ad manum paratum habet ipse remedium, ac sumere potest quotiescumque liberit. Famet aliter, non ego panem illi teneor erogare, si domi paratum ita habeat ad manum, vt tantummodo volens illum, habeat. Non obligor illi succurrere, qui se sponte propria deiecit in terram, & in ea iacet, quia sic fedet animo, ac seipsum valet, quando cuiusque voluerit, erigere. Peccati peccator obruitur necessitate: quia sic illi placet, ipse se vitroneus illi ingessit, libero quoque pollet arbitrio, peccato, quotiescumque placuerit egrediendi. Si vigeat intellectu, quo statum suum potest ipse cognoscere, peractum, quid opus illi est, vt illum ei demonstrem apertus? Si manum potest adhibere, remedio, quotiescumque liberit, quo ego vinculo constringor, illi remedium applicandi? Eius est imputandum culpæ, quod necessitate languet; illam etenim ipse concupiscit. Hic licet inueni (monet D. Chrysof.) quid operetur peccatum: vtique peccantem excorcat, eiusque obnubilat intellectus oculus sic vt non videat, aut suum non aduertat malum, aut periculum non consideret.

1.
Peccatū
in ellectum
obfuscat.

Clarissima fulget sol iste luce, (sic D. Chrysof.) qua totum illuminet mundum, at extra sursum exurgunt vapores, adeo densi, atque obscuro, vt lucem hanc obscurent, maneaque mundus,

velut spissis immerfus tenebris. Hominis intellectus, sol est lucidissimus, qui totum illustrat hominem, at tamen ex carnis, nostræ teræ, vapores exhalantur appetituum atque concupiscentiarum, quibus lux illa contenebretur, ita vt homo quasi densissimis tenebris inuoluatur sic, vt suum non videat damnatum, non attendat periculum, miseriamque non consideret. Hoc velim perpensas (inquit) in Davide. Quam sol radians eius intellectus, diuinæ gratiæ lumine collustratus, quo secreta quælibet, diuinæ sapientiæ arcana hinc eis penetrabat: *Incerta, & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.* Quam peripicaci valebat oculo: *Sicut lux aurora oriente sola manet absque nubibus rutilas.* Fatebatur ipse de se, quod quidvis prædecessores intellexerant, ipse sapientius intelligeret: *Super senes intellexi.* Verum tamen vapor quidam carnalis exsurrexit voluptatis, motus ille luxuriæ concupiscentiæ, dum venustatem corporis Bethsabeæ contemplantur, heu curiosus nimis. Et quales inde tenebræ? Tam crassa, vt nec videret, nec aduerteret, nec consideraret, & nihilominus cum totus obloqueretur populum, imo & extera nationes Deum Israel calumniarentur, quod adeo nefanda patiens periret a rege quem ipse in thronum propria exalterat auctoritate, ipse tamen omnium velut inscius, quietus residet, nec videt, quasi nihil horum quidquam esset, velut qui ventorum agitataus tempestate, nauicam contrahit manuum, obdormitque Lethargicus: *Dauid quid eras cordarius magis? Et qui dicit: Ignora & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi. Sed quod scientie meæ nauigantes patiuntur, versimile est, hunc quoque passum. Hinc vniuersa sapientiæ eius exhausta est, & ait: Patruerunt & corrupta sunt cicatrices meæ, & facie insipientia mea. Ipse quoque alio psalmo ait: Comprehenderunt me iniquitates meæ, & non potui videre. Captiuum me duxerunt iniquitates meæ, visum mihi oculosque effoderunt, vt videre non possim. Non potuisti? Tunc peccatum liberum abstulit arbitrium? Num hebetavit intellectum? Minime, verum tamen meæ libertatem voluntatis debilitauit, intellectus mei lucem obscureauit, ita vt indiguerim auxilio, nisi opus fuerit alieno subsidio, quaerere deberim qui manum, quò surgetem, exporrigeret, qui lucerem oculis meis, qua me ipsum viderem accenderet clariorem. Hoc Nathan egit, vulgari illa parabola, quam Davidi proposuit, quam velut lampadem coram illo lucidissimam accendebat. Quid reman fecisset David, licet etiam David, inquit D. Chrysof. Si Nathan non accur-*